

**II Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Ekonomiczne, kulturowe i społeczne
wymiary migracji
Abstrakty**

II Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Ekonomiczne, kulturowe i społeczne
wymiary migracji
Abstrakty

Redakcja:
Ewelina Chodźko
Monika Maciąg

Lublin 2019

**II Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Ekonomiczne, kulturowe i społeczne wymiary migracji
Lublin, 25 stycznia 2019 r.
Abstrakty**

Redakcja:

Ewelina Chodźko

Monika Maciąg

Skład i łamanie:

Monika Maciąg

Projekt okładki:

Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-66261-06-8

Wydawca:

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ul. Głowackiego 35/348

20-060 Lublin

www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy

- prof. dr hab. Henryk Chałupczak
- dr hab. Brygida Solga, prof. OP
- dr hab. Dariusz Kondrakiewicz
- dr Ewa Godlewska
- dr Karolina Podgórska

Komitet Organizacyjny

- Ewelina Chodźko
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Joanna Nachman
- Aleksandra Surma
- Marcin Szklarczyk
- Ewelina Tatarczak
- Barbara Wrzyszc

Organizator

Fundacja
TYGIEL

Patroni Honorowi

Marszałek
Województwa Lubelskiego
Jarosław Stawiarski

**PATRONAT
HONOROWY**

PREZYDENT MIASTA LUBLIN
KRZYSZTOF ŻUK

Komitet Badań nad Migracjami
Polskiej Akademii Nauk

PAN
POLSKA AKADEMIA NAUK

Patroni Medialni

 Zielona Linia
CENTRUM INFORMACYJNE SŁUŻB ZATRUDNIENIA

charaktery
magazyn psychologiczny

Spis treści

Wystąpienia Gości Honorowych

Ekonomiczne, kulturowe i społeczne aspekty imigracji na przykładzie Austrii	11
Migracje międzynarodowe w XXI wieku – nowe wyzwania	12

Wystąpienia Uczestników

Adaptacja uchodźców z Bliskiego Wschodu w Polsce	15
Działalność Straży Granicznej w zakresie zwalczania nielegalnej migracji.....	16
Intermedialne cyrkulacje i znaczenia fotograficznych obrazów kryzysu migracyjnego.....	17
Językowy i kulturowy wymiar kryzysu migracyjnego czy kryzys języka i kultury? Retoryka współczesnych ruchów migracyjnych na przykładzie doniesień medialnych	18
Konfrontacje wartości narodowych w kontekście migracji powrotnych – analiza porównawcza	19
Migracje w kontekście zagrożeń terrorystycznych na przykładzie Francji i Ukrainy	20
Migracje zagraniczne do Polski, a problem bezpieczeństwa społeczno-politycznego	21
Nowe ruchy migracyjne w Polsce i strefie Shengen na przykładzie obywateli Indii oraz wybranych państw azjatyckich w aspekcie prawnym i ekonomicznym	22
Polityka ChRL wobec religii, a problem migracji w Chinach.....	23
Reemigranci w polskiej szkole – proces adaptacyjny dziecka powracającego. Potrzeby i wyzwania.....	24
Skutki migracji we Francji	25

Spółeczno-demograficzna charakterystyka migracji Polaków do Irlandii w świetle wyników spisów powszechnych z lat 2006-2016	26
System recepcyjny przyjmowania cudzoziemców w Polsce na podstawie funkcjonowania Ośrodka Recepcyjnego dla Cudzoziemców w Białej Podlaskiej – wymiar społeczny	27
Wpływ migracji międzynarodowych na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa.....	28
Wpływ migracji wewnętrznych na rozwój gminy Obrowo	29
Wschodni kierunek polskiej polityki migracyjnej ostatnich lat	30
Wspólnota Romów rumuńskich we Wrocławiu przy ul. Kamieńskiego jako przykład społeczności lokalnej	31
Współczesne przyczyny migracji osób starszych, spostrzeżenia i prognozy	32
Wszystkie kolory obcości czyli za granicami raj? Obraz uchodźcy w najnowszej prozie niemieckojęzycznej	33
Indeks autorów	35

Wystąpienia Gości Honorowych

Ekonomiczne, kulturowe i społeczne aspekty imigracji na przykładzie Austrii

Dr Ewa Godlewska – politolog, adiunkt w Zakładzie Praw Człowieka Wydziału Politologii UMCS w Lublinie. Członkini Zarządu Lubelskiego Oddziału Towarzystwa Polsko – Austriackiego w Lublinie. Autorka monografii pt. Ochrona praw grup narodowościowych w Austrii, prac pod redakcją oraz kilkudziesięciu artykułów naukowych z zakresu problematyki mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i na obszarze niemieckojęzycznym oraz polityki etnicznej Austrii

Wykład pt. *Ekonomiczne, kulturowe i społeczne aspekty imigracji na przykładzie Austrii* poświęcony zostanie zagadnieniom, które w ostatnich latach zdominowały dyskusję publiczną w wielu regionach Europy. Kryzys migracyjny największe zainteresowanie wzbudził w państwach docelowych lub tranzytowych migracji. Jednym z nich stała się Austria. W państwie tym od kilkunastu lat dochodzi do dynamicznych zmian składu etnicznego społeczeństwa, ze szczególnym naciskiem na intensywny przyrost liczebności społeczności muzułmańskiej. Wzmożony napływ imigrantów stał się bezpośrednią przyczyną zmiany dotychczasowych założeń polityki państwa. Z jednej strony obserwujemy jeszcze większy nacisk na realizację „pakietu integracyjnego”, z drugiej natomiast – na sile przybiera w Austrii retoryka antyimigrancka. Przedmiotem wystąpienia będzie zatem przedstawienie najważniejszych wyzwań dla w/w pakietu oraz analiza „kosztów” społecznych będących efektem napływu imigrantów na terytorium Austrii. Tytułowe czynniki omówione zostaną z kilku perspektyw – jako przyczyna, skutek i wyzwanie dla polityki migracyjnej.

Migracje międzynarodowe w XXI wieku – nowe wyzwania

Dr hab. Dariusz Kondrakiewicz, Zakład Stosunków Międzynarodowych, Wydział Politologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Migracje międzynarodowe towarzyszą ludzkości od zarania dziejów do czasów współczesnych. W przeszłości były spowodowane głównie przez wojny i podboje, pandemie, klęski żywiołowe oraz przemieszczenia ludności wynikające z przesłanek ekonomicznych. Współcześnie procesy migracji międzynarodowych występujące w pierwszych dekadach XXI wieku zasadniczo różnią się od poprzednich fal migracyjnych ze względu na ich rozmiary, masowy i globalny charakter, dynamikę wzrostu oraz coraz trudniejszą kontrolę tego zjawiska. Według danych International Organisation for Migration liczba migrantów sięga obecnie blisko 250 milionów, co stanowi 3,3% populacji światowej i jest to o 100 milionów więcej niż na początku wieku. Zdecydowaną większość stanowią emigranci ekonomiczni. Miejscem docelowym dla większości emigrantów międzynarodowych wciąż pozostają rozwinięte państwa Północy, a państwami pochodzenia są państwa Południa. W ostatnim czasie jednak zauważalna jest zmiana kierunku i wzrost migracji z biednych do bogatych państw Południa. Migracje międzynarodowe stanowią niewątpliwie szansę w aspekcie ekonomicznym, zarówno dla państw przyjmujących jak i samych imigrantów oraz ich rodzin i państw pochodzenia. Migracje międzynarodowe niosą jednak poważne zagrożenia dla bezpieczeństwa państw przyjmujących ze względu na ryzyko ataków terrorystycznych i wzrost przestępczości. Masowe migracje stanowią także wyzwanie wywołując rosnące obawy społeczeństw państw przyjmujących przed kosztami opieki socjalnej, utrzymaniem dotychczasowego modelu życia, a nawet zmianą tożsamości narodowej i kulturowej. Migracje międzynarodowe tym samym stają się jedną z kluczowych kwestii stosunków międzynarodowych.

Wystąpienia Uczestników

Adaptacja uchodźców z Bliskiego Wschodu w Polsce

Ewelina Zalewska, *ezelewska556@gmail.com*, Wydział Stosowanych Nauk Społecznych, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie

Kryzys migracyjny i towarzysząca jemu panika moralna wpłynęły na obraz uchodźców w Europie i w Polsce. Zgodnie z wynikami najnowszych badań CBOSu niemal trzy czwarte Polaków (72%) jest przeciwnych przyjmowaniu przez Polskę uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej w ramach programu relokacji. Negatywny stosunek Polaków do uchodźców spowodowany jest obawami o bezpieczeństwo społeczne (zagrożenie terroryzmem, zagrożenia dla polskich kobiet), bezpieczeństwo ekonomiczne (rywalizacja na rynku pracy i rynku świadczeń socjalnych) i bezpieczeństwo kulturowe (konflikt islamu z chrześcijaństwem).

Podczas wystąpienia zaprezentowana zostanie koncepcja badań naukowych, których celem jest konfrontacja polskich lęków w stosunku do uchodźców z rzeczywistym postępowaniem adaptacji i integracji uchodźców z Bliskiego Wschodu w Polsce. W ramach prezentowanych badań prowadzone są obecnie etnograficzne wywiady biograficzno-narracyjne oraz indywidualne wywiady pogłębione z dwoma grupami uchodźców z Bliskiego Wschodu. Pierwszą grupę stanowią uchodźcy, którzy przebywają w Polsce do 4 lat. W odniesieniu do pierwszej grupy uchodźców badany jest proces adaptacji. Badając drugą grupę uchodźców, którzy przebywają w Polsce powyżej 10 lat, zaplanowano określenie zaawansowania stopnia procesu integracji.

Problematyka prezentacji skupia się na przedstawieniu szczegółów badania pierwszej grupy uchodźców oraz przybliżeniu wyróżnionych dotychczas podczas badań kotwic i barier w procesie adaptacji uchodźców z Bliskiego Wschodu w Polsce. Tematyka wystąpienia jest ważna zwłaszcza obecnie, gdy skutek kryzysu migracyjnego w debacie publicznej ponowiono pytania o możliwość adaptacji i integracji uchodźców.

Działalność Straży Granicznej w zakresie zwalczania nielegalnej migracji

Mateusz Hubert Ziemblicki, mateusz.ziemblicki@gmail.com, Katedra Prawa Europejskiego, Wydział Prawa, Uniwersytet w Białymstoku

W literaturze kryminologicznej brak jest ugruntowanej definicji przestępczości granicznej. Jak zauważa natomiast W. Wysocki pod pojęciem tym należy rozumieć „przestępstwa przemytnicze; nielegalne przekraczanie granicy państwa; nielegalną migrację ludności; wwóz lub przewóz (tranzyt) substancji i materiałów radioaktywnych, chemicznych oraz przestępstwa celne i celno-skarbowe”. Biorąc za punkt wyjścia powyższą definicję wskazać należy następujące rodzaje przestępczości mającej charakter graniczny: 1) nielegalną migrację, 2) handel ludźmi oraz 3) przemyt oraz nielegalny wwóz lub przewóz (tranzyt) niedozwolonych substancji i materiałów. Nielegalna migracja niezmiennie pozostaje od lat najpoważniejszym rodzajem przestępczości granicznej (zwłaszcza w formach zorganizowanych). Straż Graniczna jest – obok podporządkowanej Ministrowi Finansów Służby Celnej - kluczową formacją w zakresie zwalczania zagrożeń transgranicznych w Polsce. Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o SG, jest ona jednolitą, umundurowaną i uzbrojoną formacją przeznaczoną do ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego oraz zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji. W niniejszym wystąpieniu autor przedstawia nielegalną migrację jako rodzaj przestępczości granicznej, charakteryzuje jej dynamikę oraz skalę. Głównym zaś celem pracy jest przedstawienie wybranych działań Straży Granicznej skierowanych przeciwko nielegalnej migracji. Autor korzysta z następujących metod badawczych: opisową, prawnoporównawczą oraz krytycznej analizy piśmiennictwa. Wystąpienie kończą wnioski autora.

Intermedialne cyrkulacje i znaczenia fotograficznych obrazów kryzysu migracyjnego

Magdalena Jackowska, ml.jackowska@gmail.com, Zakład Badań nad Kulturą Filmową i Audiowizualną, Instytut Kulturoznawstwa, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Kryzys uchodźczy od 2015 roku zdominował dyskurs medialny, a tym samym rozpałił wyobraźnię medialnych konsumentów. Rozpoczął się okres intensywnych politycznych sporów i debat społecznych. Informacyjny potop, tak charakterystyczny dla usieciowionego społeczeństwa informacyjnego zdołał w krótkim czasie wygenerować zupełnie nowe znaczenia, symbole i stereotypy, które przeniknęły do zbiorowej wyobrazi. Doniesienia medialne wraz z obrazami uchodźców przekraczających europejskie granice stały się nie tylko elementem kampanii informacyjnych, ale także propagandowych. Zostały umieszczone w gęstej sieci znaczeń politycznych, społecznych, ekonomicznych i kulturowych oraz ideologicznych, wychodząc ostatecznie daleko poza ramy medialnego dyskursu informacyjnego.

Badając obrazy kryzysu migracyjnego warto zaznaczyć, że medialny dyskurs nie zamyka się jedynie w tekstach, obrazy przedstawiające cierpienie tysięcy ludzi, tworząc zbiorowe portrety lub koncentrując się na indywidualnych tragediach, dopełniają i intensyfikują przekaz. Susan Sontag twierdziła, że to właśnie fotografie przemawiają do nas najbardziej, zastanawiając się tym samym nad znaczeniem obrazów cierpienia w medialnej tkance oraz roli fotografa i odbiorcy w procesie produkcji-konsumpcji.

Obrazocentryczna kultura, konwergencja mediów, mobilne praktyki medialne, media społecznościowe to tylko nieliczne przyczyny wzmożonej aktywności odbiorców i cyrkulacji obrazów, która przebiega w sposób intermedialny. Obrazy migracji płynnie przenikające różne platformy i kanały medialne tworzą rozbudowane mapy znaczeń stając się istotnym punktem konfliktu w kulturowym pejzażu zarówno Polski, jak i całej Europy.

Językowy i kulturowy wymiar kryzysu migracyjnego czy kryzys języka i kultury? Retoryka współczesnych ruchów migracyjnych na przykładzie doniesień medialnych

Paweł Kuciński, kucinski-pawel@wp.pl, Katedra Kultury XX i XXI wieku, Wydział Nauk Humanistycznych, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Migracje, zjawisko, które przyjęło medialno-ekonomiczną etykietę kryzysu migracyjnego, dziś można poddać mniej więcej temu samemu testowaniu, które w latach 70. posłużyło Edwardowi Saidowi do opracowania teorii badań postkolonialnych, przede wszystkim – ich metodologii. Teoretyczny punkt wyjścia „Orientalizmu”, ulokowany był w bliżej i dalszej, instytucjonalnej, teraźniejszości/przeszłości świadomego badacza. „Orientalizowanie”, zanim miało zostać wyabstrahowane jako przedmiot szczegółowych badań, okazało się na początku metodycznej podróży autora, swoistą dynamiką kulturowej i instytucjonalnej pamięci, którą Said we wstępie do Orientalizmu obdarzył odpowiedzialnością za sam postkolonialny, później zbadany, proces mentalny, socjologiczny i polityczny. Said wszczął więc dyskusję dotyczącą meta poziomu języka i opisu, zanim podążył ścieżką odkrywania dynamiki władzy, skupił się na wiedzy: jako fakcie, przedmiocie i zastanej. Na metatekście, który był cichą i białą, można by rzec – propagandą kolonialnego stylu myślenia i takiej pamięci zdobywców.

Dziś dyskurs o uchodźcach, o innym i obcym, z racji powracających zagrożeń retoryką polityczną, sposobem prezentacji w mediach kryzysu, którego rzekomymi sprawcami są obcy, a nie – obce zdehumanizowane ideologie, proponujące „naszość” czy zarządzanie publicznym strachem – Saidowska krytyka instytucji demokratycznych i generowanego przez nie języka, pozornie domaga się dalszych dowodów, ich przeprowadzenia, oraz pomysłów, w których spór, którego przedmiotem jest inny, zastąpiony zostaje – troską, empatią i dialogiem.

Te kwestie krytyki i prób wyjścia z ideowego klinca, chciałbym poddać refleksji przywołując pozytywny wizerunek obcego, generowany w języku, przytoczyć i wzmocnić jako dyskursywną konieczność, nie zaś – tak przez krytyków określaną – liberalną możliwość, którą łatwo skrytykować i odrzucić jako widzi mi się, pejoratywne „multikulti” tolerancję, wyrastającą tu na zagrożenie.

Konfrontacje wartości narodowych w kontekście migracji powrotnych – analiza porównawcza

Joanna Książek, jksiazek@umk.pl, Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej, Wydział Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, www.umk.pl

Migracje powrotne etnicznej ludności do swoich dawnych ojczyzn są jednym ze skutków politycznych transformacji jakie zaszły na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej oraz azjatyckich republik byłego ZSRR na początku lat 90. XX wieku. Zmiany ustrojowe, kulturowe i społeczne oraz demograficzne, spowodowały, iż częścią strategii polityk migracyjnych wielu państw stało się obranie kursu na działania repatriacyjne.

Akcje repatriacyjne w poszczególnych krajach mają odmienne uwarunkowania, przebieg, skalę i skutki. Oddziaływanie różnorodnych czynników sprawia, że w każdym kraju nieco inaczej kształtują się problemy wynikające z powrotnych ruchów migracyjnych, jednak analizując poszczególne przypadki, dostrzec można wspólny rys. Jest nim, zachodzące na gruncie relacji społecznych między ludnością napływową a członkami społeczności przyjmującej, zjawisko charakterystycznej konfrontacji uznawanych za tradycyjne wartości narodowych, których wizję niesie ze sobą każda z grup. Kulturowane w separacji, z różną intensywnością, w odmiennych warunkach i innym środowisku, treści i formy narodowych wartości, wymagają od obu grup przeprowadzenia ich swoistej redefinicji, co nie odbywa się bez mniejszych lub większych tarć na tym polu.

W referacie prezentuję wyniki analizy opisanego zjawiska skupiając się na przypadku suwerennego państwa kazachstańskiego, które na fali odrodzenia narodowego i kulturowego prowadzi intensywną politykę imigracyjną, skierowaną na powrót etnicznych rodaków do kraju. Odwołuję się przy tym do porównań na tle efektów repatriacji w Polsce – w tym celu wykorzystuję własne doświadczenia z badań wśród polskich repatriantów – oraz w innych krajach, korzystając z interdyscyplinarnych opracowań badawczych dotyczących procesów repatriacji w Niemczech, Grecji, Kirgistanie, czy Rosji.

Przeprowadzona z perspektywy antropologicznej analiza porównawcza pozwala dostrzec podobieństwa i różnice w zjawiskach o podobnym charakterze, a przede wszystkim ocenić czy i jakie skutki wywołują wspomniane konfrontacje na poziomie poczucia przynależności narodowej grup rodzimej i imigranckiej.

Migracje w kontekście zagrożeń terrorystycznych na przykładzie Francji i Ukrainy

Aleksander Ksawery Olech, a.olech@akademia.mil.pl, Wydział Bezpieczeństwa Narodowego, Akademia Sztuki Wojennej

Nieokreślone zamiary migrujących oraz brak adekwatnej reakcji na dynamicznie zmieniającą się sytuację, stanowi największe wyzwanie dla państw Europy w XXI wieku. W ciągu ostatnich dwudziestu lat globalna populacja osób przymusowo przesiedlonych prawie dwukrotnie wzrosła, z 33,9 milionów osób w 1997 roku, do około 70 milionów w styczniu 2018 roku. Jednym z czynników destabilizujących międzynarodowy ład ekonomiczny i społeczny jest niekontrolowana migracja. Przemieszczanie się ludność między krajami, nieuregulowane prawnie i organizacyjnie, prowadzi do sytuacji zagrażających bezpieczeństwu. Jest to ściśle związane z działaniami prowadzonymi przez terrorystów, którzy korzystają z możliwości swobodnej migracji. Terroryzm jako zjawisko nieustannie powtarzające się, wciąż ewoluuje. Jego zmiany i asymetrie są nie do przewidzenia, ze względu na szereg okoliczności wokół, w tym masowe przemieszczenia ludności. Współcześnie Republika Francuska jest jednym z państw, które wzięło na siebie największą odpowiedzialność w kontekście zapewnienia warunków dla przybywających z Afryki i Bliskiego Wschodu. Jest to ściśle związane z atakami terrorystycznymi, które popełnili m.in., migranci z Państw Maghrebu (byłych kolonii francuskich). Jednakże oprócz migracji odległej (z kontynentu na kontynent), istotna w kontekście badań jest migracja bliska (między krajami sąsiadującymi). Takim przykładem jest Ukraina, gdzie trwają walki zbrojne oraz aktywnie działają terroryści. Powtarzające się ataki destabilizują integralność narodową i zagrażają bezpieczeństwu obywateli. Brak odpowiedniej jurysdykcji oraz błędy popełnione przez organy państwowe, spowodowały destabilizację systemów nadzoru. Rozważania na temat powtarzających się zamachów we Francji oraz analiza działań wojennych i antyterrorystycznych na Ukrainie, pozwoli na predykcję zdarzeń oraz wykreowanie rozwiązań i perspektyw, w kontekście przyszłych migracji w Europie, w tym także do Polski.

Migracje zagraniczne do Polski, a problem bezpieczeństwa społeczno-politycznego

Magdalena Biernacka, *magdaaa197@interia.pl*, *Studenckie Koło Naukowe Human Rights, Wydział Socjologiczno-historyczny, Uniwersytet Rzeszowski, www.ur.edu.pl*

Marlena Bytnar, *mb0398@o2.pl*, *Studenckie Koło Naukowe Human Rights, Wydział Socjologiczno-historyczny, Uniwersytet Rzeszowski, www.ur.edu.pl*

Na wstępie warto wyjaśnić czym są migracje. Migracja ludności jest to zmiana miejsca zamieszkania lub czasowego pobytu. Przemieszczanie się ludności jest całkowicie naturalnym zjawiskiem i występowało we wszystkich czasach. W ostatnich kilku dekadach w wielu krajach europejskich to właśnie ruch wędrowny stał się głównym czynnikiem, który decydował o przyroście lub ubytku ludności. W Polsce od kilkunastu lat rola przemieszczeń międzynarodowych w kształtowaniu liczby i struktury ludności systematycznie wzrasta. Utrzymywanie się obecnego poziomu emigracji, głównie ludzi młodych, w przyszłości nie pozostanie bez wpływu na demograficzną sytuację w Polsce.

W wystąpieniu skupimy się na wpływie procesów migracyjnych do Polski na poziom bezpieczeństwa społeczno-politycznego państwa i jego obywateli. Problemie, który od początku lat 90. XX wieku budził wiele emocji, ponieważ dla części polskiego społeczeństwa obecność imigrantów wywoływała niepokój, a w opinii innych była pożądana. Wystąpienie oprzemy na analizy napływu cudzoziemców do Polski na pobyt stały z podziałem na ich pochodzenie oraz rozmiarów przepływu imigrantów przez polskie granice. Odniesiemy się także do konkretnych przykładów demonstracji niezadowolenia Polaków z powodu obecności obcokrajowców, ale również do niekorzystnych zjawisk, które w opinii Polaków pojawiły się wraz z napływem imigrantów i mogły nadwyrężyć poziom bezpieczeństwa, do którego zaliczamy wzrost przestępczości, nielegalnej imigracji, nielegalnego zatrudnienia i wykupu polskiej ziemi. W swoim wystąpieniu zanalizujemy te zagadnienia i postaramy się wyjaśnić czy rzeczywiście są one realnym zagrożeniem.

Nowe ruchy migracyjne w Polsce i strefie Shengen na przykładzie obywateli Indii oraz wybranych państw azjatyckich w aspekcie prawnym i ekonomicznym

Kamil Kapłan, kamil.kaplan1@gmail.com, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Niniejsze wystąpienie to próba analizy zjawiska, które nasila się w ostatnich latach polegającego na migracji niezarobkowej, której celem jest uzyskanie tytułu pobytowego w krajach strefy Shengen, na przykładzie Polski. Zjawisko to omówione zostało na przykładzie obywateli Indii oraz Pakistanu, Bangladeszu, Wietnamu i Chin.

Jednocześnie w wystąpieniu przedstawiono mechanizmy, które stosowane są przez migrantów, jak też firmy zajmujące się legalizacją pobytu obywateli ww państw na terytorium RP, co pozwoliło na wskazanie skutków tych działań w kontekście prawnym i ekonomicznym.

Dane uzyskane zostały z badań własnych opartych na metodzie analizy dokumentów oraz wywiadu a także porównaniu ich z danymi uzyskanymi z instytucji w których kompetencjach leży legalizacja pobytu cudzoziemców oraz kontrola jej zasadności.

Wystąpienie wskazuje na problem dotychczas pomijany w literaturze i jest próbą odpowiedzi na pytanie w jaki sposób należy to zjawisko postrzegać i definiować, jaki ma ono wpływ na całościowy obraz migracji w Polsce, a w konsekwencji także w strefie Shengen. Postawione tezy i wnioski zawarte w niniejszym materiale stanowią również podstawę do podjęcia kolejnych badań w tej dziedzinie, w zakresie nauk prawnych, społecznych przy jednoczesnym uwzględnieniu czynników ekonomicznych i kulturowych, których efektem będzie dokładne poznanie tego zjawiska i ograniczenie negatywnych skutków zjawiska.

Polityka ChRL wobec religii, a problem migracji w Chinach

Piotr Dutkiewicz, piotrek.dutkiewicz1@gmail.com, Zakład Stosunków Międzynarodowych, Wydział Politologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Wystąpienie ma na celu przedstawienie odpowiedzi na pytanie, czy polityka Chińskiej Republiki Ludowej wobec konkretnych religii jest ściśle powiązana z problematyką migracji. Prezentacja odwołuje się do źródeł zarówno polskich, jak i zagranicznych. Problematyka ta nie jest jednak dość często poruszana w publikacjach naukowych. W związku z tym wymaga dokładniejszego zbadania tematu. Wystąpienie będzie miało charakter interdyscyplinarny. W referacie zostaną zaprezentowane założenia polityki Chińskiej Republiki Ludowej w stosunku do wybranych religii, które występują w Państwie Środka. Nastąpi odwołanie do bezpośrednich dokumentów i aktów prawnych, kształtujących stosunek władzy do danego wyznania religijnego. Przedstawione zostanie, dlaczego stosunek do poszczególnych wyznań jest tak bardzo zróżnicowany w Chińskiej Republice Ludowej. Dowiedzione zostanie, że problematyka migracji nie jest zjawiskiem nowym w Państwie Środka. Wykażę, że niejednokrotnie migracja wynikała ze stosunku władz chińskich do poszczególnych religii. Zjawiska te, jak dowodzi historia, są zazwyczaj w ścisłej korelacji. Podkreślone zostaną skutki migracji dla Chińskiej Republiki Ludowej oraz znaczenie tego problemu w kontekście całego kraju. Podjęta zostanie próba wykazania przyszłych planów politycznych, dotyczących problemu migracji, w szczególności w kontekście myśli Xi Jinpinga. W podsumowaniu wyróżnione zostaną skutki i konsekwencje migracji oraz ich negatywny wpływ na społeczne i gospodarcze funkcjonowanie Państwa Środka.

Reemigranci w polskiej szkole – proces adaptacyjny dziecka powracającego. Potrzeby i wyzwania

Klaudia Mucha, klaudiamucha71@gmail.com, Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Na przestrzeni ostatnich lat reemigracja przybiera na sile, stając się tym samym zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Jak wynika z badań przeprowadzonych przez urząd statystyczny Office for National Statistics (ONS) w Wielkiej Brytanii w roku 2018 więcej obywateli z krajów Unii Europejskiej opuściło Zjednoczone Królestwo niż do niego przybyło. Z uwagi na bieżące wydarzenia polityczne i stale zmieniającą się sytuacją społeczną, część Polaków mieszkających na Wyspach Brytyjskich decyduje się na powrót do Polski.

Referat ma na celu wskazać problemy pojawiające się w wyniku doświadczenia migracji, ze szczególnym uwzględnieniem problemów adaptacyjnych powracających do Polski dzieci w wieku od 10 do 15 lat, bowiem wpływ doświadczeń migracyjnych wskazanej grupy wiekowej znacznie różni się od tego, w jaki sposób migracja oddziałuje na osoby dorosłe. Dziecko lub nastolatek żyjący na pograniczu dwóch światów – kraju pochodzenia i kraju osiedlenia rodziców boryka się z wieloma problemami, które wynikają z poszukiwania własnej tożsamości wobec dwóch kultur, w których się rozwija i (re)definiuje. Zjawisko migracji wyostrza wiele z nich, stając się trudne nie tylko dla dziecka, ale także dla jego otoczenia (środowiska rodzinnego i rówieśniczego). Wystąpienie ma na celu zarówno przedstawić skutki doświadczenia migracyjnego, jak i omówić wyzwania dla edukacji wynikające z nasilającej się reemigracji, w tym rolę szkół i nauczycieli w dwóch niezwykle ważnych procesach: adaptacji w nowym otoczeniu oraz kształtowania poczucia tożsamości kulturowej w nowej rzeczywistości.

Skutki migracji we Francji

Patrycja Oleś, *patrycjaoles1@onet.pl*, Instytut Nauk o Polityce, Wydział Socjologiczno-Historyczny, Uniwersytet Rzeszowski

W krajach imigracyjnych pojawiają się ludzie z całego świata, wszyscy z dorobkiem własnego inwentarza kulturowego. Zdarza się, że imigranci mają problem z dostosowaniem zachowania i kultury do kraju przyjmującego. Również obywatele krajów do których przyjeżdżają imigranci miewają problemy z tolerancją wobec nich. Jeśli chodzi o Francję to fala imigrantów wpływa niekorzystnie dla obywateli. Nadwyręża działanie systemu pomocy społecznej, generuje olbrzymie koszty zarówno dla mieszkalnictwa socjalnego jak i funduszy oferujących zapomogi. Mieszkańcy Francji oskarżają rząd o to, że poświęca więcej uwagi społeczności imigracyjnej, niż społeczności peryferyjnej Francji, którą lekceważy i pozbawia materialnych warunków godnego życia. W sytuacji, gdy wielu Francuzów nie ma pracy, polityka migracyjna jest kontynuowana przez prezydenta. Ma ona również negatywne skutki na bezpieczeństwo obywateli, którzy narażeni są na ataki – przykładami są opisane akty agresji, które miały miejsce pod Kanałem La Manche, kolejny w Arzon w Bretanii, w miejscowości Calais oraz centrum Nicei. Polityka migracyjna wywołała negatywne konsekwencje dla kraju i dla obywateli – dla ich codziennego życia i bezpieczeństwa. Przez niestosowne i agresywne zachowanie imigrantów mieszkańcy Francji mogą narażać się na różne zagrożenia. Uchodźcy niosą ze sobą wszystko to, czym żyli w swoim kraju. Często są to zjawiska ze względu na wiarę, byt codzienny i kulturę odległe od naszego sposobu życia. Często okazują się to wielkim szokiem dla obywateli krajów przyjmujących – co skutkuje problemami w porozumieniu się obydwóch stron.

Spółeczno-demograficzna charakterystyka migracji Polaków do Irlandii w świetle wyników spisów powszechnych z lat 2006-2016

Magdalena Szmytkowska, geoms@univ.gda.pl, Katedra Geografii Społeczno-Ekonomicznej, Wydział Oceanografii i Geografii, Uniwersytet Gdański, www.ug.edu.pl

Irlandia stała się nowym i ważnym kierunkiem migracyjnym dla Polaków wraz z akcesją Polski do Unii Europejskiej. Popularność tego kraju należy bezpośrednio wiązać z faktem otwarcia rynku pracy w dniu 1 maja 2004 roku. Oficjalne dane statystyczne dotyczące wielkości napływu migracyjnego z Polski wykazywały bardzo wysoką dynamikę wzrostu liczby polskich obywateli w Irlandii do czasu kryzysu gospodarczego pod koniec pierwszej dekady XXI wieku. W kolejnych latach tempo napływu wyraźnie zmalało, ale – mimo prognoz – kryzys nie uruchomił wyraźnej fali migracji powrotnych. Dostępne dane spisowe pozwalają na przeprowadzenie ciekawych analiz o charakterze społeczno-demograficznym w trzech przekrojach czasowych: 2006, 2011 i 2016. Referat opiera się w głównej mierze na tych źródłach informacji, ale również na innych danych, które pozwalają dokładniej określić cechy polskiej diaspory w Irlandii. Autorka, poza danymi statystycznymi, podda analizie ewidencję migrantów na podstawie liczby przyznawanych numerów identyfikacji podatkowej PPS (*Personal Public Service Number*), niezbędnych dla podjęcia legalnego zatrudnienia, rozliczenia podatku dochodowego oraz uzyskania świadczeń zdrowotnych i społecznych. Autorka wykorzysta również raporty naukowe i urzędowe, zarówno polskie jak i irlandzkie, które umożliwią możliwie dokładny i przystający do rzeczywistości obraz obywateli polskich i osób polskiego pochodzenia, dla których Irlandia staje się bądź już stała drugą ojczyzną.

System recepcyjny przyjmowania cudzoziemców w Polsce na podstawie funkcjonowania Ośrodka Recepcyjnego dla Cudzoziemców w Białej Podlaskiej – wymiar społeczny

Lila Pietrusiewicz, lila.pietrusiewicz@wp.pl, Wydział Politologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, www.umcs.pl

W Polsce tzw. mieszany system recepcyjny, stanowi sieć dwunastu otwartych ośrodków dla cudzoziemców oraz możliwości otrzymania finansowego wsparcia na pokrycie kosztów zakwaterowania a także wyżywienia poza nimi. W systemie tym mieści się ośrodek recepcyjny w Białej Podlaskiej.

Jeden z elementów działalności państwa dotyczącej problematyki uchodźców, zwraca uwagę na kwestie związane z pomocą socjalną dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Problem dotyczy wysokości świadczeń dla osób przebywających poza ośrodkami. Należało wprowadzić stosunkowo sprawnie funkcjonujące mechanizmy pozwalające na dostosowanie zakresu udzielanej pomocy finansowej do potrzeb tej grupy beneficjentów oraz ich sytuacji materialnej. Biorąc pod uwagę, że ok. 90 proc. cudzoziemców ubiegających się o ochronę w Polsce po 1989 r. przekraczało przejście graniczne w Terespolu, można uznać, że był to główny powód utworzenia w 2009 roku Wydziału Zamiejscowego Departamentu Postępowania Uchodźczych w Białej Podlaskiej. Jego kluczowym zadaniem stało się przeprowadzanie wstępnych rozmów tzw. wywiadów oraz niezbędnych formalności związanych z cudzoziemcami przybywającymi do Polski. Jednak sam proces tworzenia, a później funkcjonowania ośrodka unaoczniał istnienie wielu problemów, w tym także dotyczących bezpieczeństwa, których wcześniej nie zauważano bądź pomniejszano ich wagę, przynosząc z jednej strony gotowe rozwiązania, z drugiej rozbudzając aspiracje w kierunku dokonywania zmian w już istniejących i uznanych projektach w ramach polityki migracyjnej państwa.

Wstępna analiza raportów i ekspertyz organizacji pozarządowych oraz opracowań skłania do wysnucia wniosku, że istotną przyczyną destabilizującą funkcjonowanie ośrodków dla cudzoziemców było nie tylko stosowanie niedozwolonych praktyk na ich terenie ale i warunki bytowe ograniczające zarówno prywatność jak i zwyczaje oraz praktyki religijne przebywających w nich cudzoziemców.

Należało zbadać stan faktyczny.

Wpływ migracji międzynarodowych na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa

Katarzyna Cyrkun, *kasia1998r@gmail.com*, Koło Naukowe HUMAN RIGHTS Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydział Socjologiczno-Historyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytet Rzeszowski, www.ur.edu.pl

Nikola Czarnota, *nikka.8730@gmail.com*, Koło Naukowe HUMAN RIGHTS Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydział Socjologiczno-Historyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytet Rzeszowski, www.ur.edu.pl

Współczesne migracje międzynarodowe są istotnym elementem tworzącego się ładu międzynarodowego oraz wpływają na politykę wewnętrzną i zagraniczną wielu państw. Migracje stanowią ważną wartość wręcz są fundamentem, która tworzy społeczeństwo danego państwa. Jest to zjawisko o tyle globalne, że oddziałuje na niemal wszystkie państwa. Migracje niosą za sobą wiele pozytywnych aspektów jak i również wiele nowych zagrożeń. Z pozytywnego punktu widzenia są to m.in. wzrost poziomu gospodarczego, wpływanie na negatywne skutki starzenia się społeczeństwa, możliwość zwiększenia potęgi danego państwa, ulepszenie standardu życia, współpraca państw odnośnie rozwoju nowych technologii, wymiana kultur i wiele innych. Jednakże obecnie możemy zauważyć, że występuje wiele zagrożeń związanych z migracjami mianowicie są to problemy związane z rynkiem pracy, świadczeniami socjalnymi, nieakceptacją społeczeństwa danego kraju, zagrożenia związane z tożsamością narodową migrantów, terroryzm, rozwój przestępstw oraz współcześnie bardzo istotne i niebezpieczne zjawisko nielegalnych migracji. Te zjawiska mogą wpłynąć na społeczeństwo, mogą doprowadzić do zerwania bądź osłabienia więzi ale również mogą doprowadzić do naruszenia ustroju danego państwa oraz porządku wewnętrznego. Z tego powodu migracja stanowi bardzo duży wpływ na bezpieczeństwo państwa. Głównym celem jest ukazanie najważniejszych zagrożeń wynikających z migracji międzynarodowych dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz ich konsekwencje.

Wpływ migracji wewnętrznych na rozwój gminy Obrowo

Karol Piątkowski, student I roku Zintegrowane Planowanie Rozwoju (tryb niestacjonarny), Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

Według Głównego Urzędu Statystycznego (2012) migracjami wewnętrznymi są zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy) oraz przemeldowanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie.

Gmina Obrowo to gmina wiejska, która jest położona w północno-środkowej części Polski, w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie toruńskim, 15 km na wschód od miasta Torunia. Od końca lat 90. XX wieku obserwuje się systematyczny wzrost liczby ludności na obszarze gminy wiejskiej Obrowa przy jednoczesnym spadku odsetka ludności miejskiej Torunia. Wraz ze wzrostem liczby ludności zwiększyła się w okresie 1999-2017 w gminie Obrowo wartość wskaźnika gęstości zaludnienia. Największą gęstość zaludnienia zanotowano w 2017 r. w miejscowościach Brzozówka i Głogowo, które są położone w pobliżu drogi krajowej nr 10 w bezpośrednim sąsiedztwie wielkiego miasta, dlatego stają się dogodnym miejscem do rozwoju nowego budownictwa jednorodzinnego dla ludności pracującej w mieście. Ludność chętnie zamieszkuje też w Szembekowie, Osieku nad Wisłą, Obrowie, Dzikowie i Silnie.

Napływ ludności miejskiej Torunia na obszary wiejskie przyczynia się do rozwoju infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i społecznej w gminie Obrowo.

Wraz ze wzrostem gęstości zaludnienia gminy Urząd Gminy podjął decyzję o realizacji inwestycji celu publicznego polegającego na budowie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z przyłączami poprowadzonymi do budownictwa mieszkalnego jednorodzinnego i zbiorczego ze środków zewnętrznych z programu ISPA i SAPARD oraz dochodów własnych. Od 1999 r. następował systematyczny wzrost sieci wodociągowej, natomiast rozwój sieci kanalizacyjnej po wejściu Polski w struktury Unii Europejskiej zachodził w sposób dynamiczny. Pozytywnym przejawem uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej jest zwiększenie odsetka ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Wschodni kierunek polskiej polityki migracyjnej ostatnich lat

Alicja Zyguła, alicja2311@wp.pl, Akademia Sztuki Wojennej

Polityka wobec migrantów stała się w ostatnim czasie tematem wielu debat politycznych, dyskusji społecznych oraz medialnych na całym świecie. Zyskała na popularności w 2015 roku, kiedy do Europy na ogromną skalę zaczęli napływać migranci, a sytuację ich niekontrolowanego napływu określono kryzysem migracyjnym. Kryzys migracyjny uświadomił konieczność zwrócenia uwagi na polskie regulacje w tej kwestii. Celem podjętych rozważań jest znalezienie odpowiedzi na pytanie dotyczące istoty i kierunku polskiej polityki migracyjnej w aspekcie kryzysu migracyjnego 2015 roku. Podstawą do rozważań na temat polskiej polityki migracyjnej były przede wszystkim doświadczenia zawodowe Autora wynikające z jego pracy w polskiej placówce dyplomatycznej na Ukrainie. Analiza treści literatury przedmiotu oraz aktów prawnych pozwoliła znaleźć odpowiedź na następujące pytania: Jaka jest istota i kierunek polskiej polityki migracyjnej w aspekcie światowego kryzysu migracyjnego? Jakie są determinanty „wschodniego kierunku” polskiej polityki migracyjnej? W podjętych rozważaniach Autor pracy dokonał charakterystyki polskiej polityki migracyjnej w aspekcie kryzysu migracyjnego, którego początki sięgają 2015 roku. W toku badań wykorzystane zostały głównie teoretyczne metody badawcze takie jak analiza, która obejmie przede wszystkim analizę treści literatury oraz dostępnych dokumentów i opracowań statystycznych dotyczących badanego zjawiska.

Z przeprowadzonej analizy problemu wysuwa się refleksja, że kryzys migracyjny wywarł ogromny wpływ na kształt polskiej polityki migracyjnej, upublicznił ją i skierował na wschód, uznając migrantów z byłych państw bloku wschodniego za bezpieczne źródło migracji.

Wspólnota Romów rumuńskich we Wrocławiu przy ul. Kamińskiego jako przykład społeczności lokalnej

Joanna Janiszewska, joannaja@ukw.edu.pl, Katedra Socjologii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, www.ukw.edu.pl

W latach 2010-2018 we Wrocławiu, na terenie byłych ogródków działkowych przy ulicy Kamińskiego mieszkali Romowie rumuńscy. Była to grupa około 100 osób, przeważnie wielopokoleniowe, wielodzietne rodziny pochodzące z okolic Fagaras, w dystrykcie Brasov w Transylwanii, w Rumunii. Podczas tych ośmiu lat wiele rodzin pomieszkiwało i prze-mieszczało się do innych miast, toteż można szacować, że przez obozowisko przy ulicy Kamińskiego w tych latach przewinęło się około 180 do 200 osób. Część rodzin przybyła do Wrocławia w 1994 roku i wówczas mieszkali na koczowisku w Wilczym Kącie. Zostało ono wyburzone, podobnie jak ich późniejsze obozowiska na ul. Irysowej, czy Paprotnej. W 1998 roku Romowie zostali wysiedleni z koczowiska na Tarnogaju i deportowani do Rumunii. Była to grupa około 100 osób.¹ Te same osoby wróciły do Wrocławia w następnych latach i osiedliły się w 2010 roku przy ul. Kamińskiego i przy ul. Paprotnej. Po wyburzeniu obozowiska przy ul. Paprotnej przez władze miasta w lipcu 2015 roku 16-osobowa rodzina przeprowadziła się do obozowiska na ul. Kamińskiego. Romowie mieszkali w barakach po byłych domkach działkowych oraz budowali od podstaw małe domki z materiałów recyklingowych: starych drzwi, okien, dywanów, desek, metalowych blach – ze wszystkiego, co się nadawało i zostało znalezione na wrocławskich śmietnikach. Była to społeczność lokalna ukształtowana na podłożu odrębności etnicznej i kulturowej, a także terytorialnej, bowiem dookoła obozowiska były zarośla i krzaki i z ulicy trudno było dostrzec, że tam znajduje się osada. Mieszkańcy okolicznych bloków czuli jednak dym palonych plastików i przyjmowali w domach Cyganów proszących o wodę, czy coś do jedzenia. między Cyganami, a mieszkańcami ulicy Kamińskiego i okolicznych ulic były dwojaki: niektórzy pomagali im, przynosili ubrania, czy jedzenie, albo po prostu odwiedzali ich w obozowisku – było to zaledwie kilka osób, pozostali bali się i byli niechętnie nastawieni. Relacje wśród Cyganów, jak i relacje z okoliczną ludnością mogłam obserwować podczas mojej ponad dwuletniej pracy w obozowisku, w latach 2011-2013 jako wolontariuszka z ramienia Stowarzyszenia Na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego Nomada, a także jako pracownica Fundacji Dom Spotkań Angeliusa Silesiusa.

Współczesne przyczyny migracji osób starszych, spostrzeżenia i prognozy

Magdalena Zając-Sawicka, magdalena.bzajac@gmail.com, Wydział Towaroznawstwa i Zarządzania Produktem, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Zarówno zadaniem jak i głównym celem niniejszej pracy było przedstawienie zjawiska migracji w kontekście dotyczącym osób starszych. Osoby starsze jako osoby migrujące, w literaturze są prezentowane w sposób rzadki a badania prowadzone w obrębie tej grupy mają zdecydowanie świeży charakter. Współczesne przyczyny wędrówek osób starszych stanowią źródło informacji pozwalających na przystosowanie przyszłych rynków i gospodarek państw oraz zaplecza do realizowania polityki zdrowotnej i socjalnej. Z przeprowadzonej analizy dostępnych badań, materiałów i opracowań statystycznych podjęto się tematu zdiagnozowania i zebrania większości czynników kierujących seniorami do podejmowania decyzji o zmianie miejsca zamieszkania. Wyżej wymieniony temat pozwala na zapoznanie się z faktycznymi pretekstami zarówno emigracji jak i imigracji starców wewnątrz i poza granice państwa. Na podstawie zebranej literatury oraz na podstawie badań przeprowadzonych przez badaczy z USA i Polski wymieniono ogólne powody wyjazdów osób starszych, uwzględniając tym samym najczęściej podejmowane kierunki emigracji zagranicznych. Odważono się stworzyć i zaproponować własne koncepcje i podano przesłanki kolejnych pojawiających się przyczyn związanych z przenoszeniem się, które kierują osobami starszymi. Dynamiczność migracji emerytów może się zmniejszyć bądź nasilić, jednak pomimo to w dyskusji podjęto się próby ustalenia podstawowych założeń jak sprostać i zwiększyć udogodnienia w zakresie realizacji takich przedsięwzięć oraz przybliżono własne propozycje umożliwiające poprawę warunków do przemieszczania się seniorów. Rozpatrzono również szanse ułatwienia i dostosowania procedur migracyjnych do mobilności, umiejętności i możliwości osób starszych.

Wszystkie kolory obcości czyli za granicami raj? Obraz uchodźcy w najnowszej prozie niemieckojęzycznej

Aneta Jurzysta, a.e.jurzysta@gmail.com, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Rzeszowski

W wyniku kryzysu migracyjnego, jaki ogarnął kraje Unii Europejskiej, w wielu społeczeństwach pojawia się swoisty lęk przed „obcym”, a brak wiedzy na temat kultury przybywających mas ludności prowadzić może do niebezpiecznych zachowań, patologii związanych z przejawami etno-centryzmu, rasizmu, ksenofobii i agresji. Bariera lęku i niechęci dzieląca przybyszy od rdzennych mieszkańców danej społeczności może zostać zniesiona jedynie dzięki poznaniu kultury owego „obcego”, mechanizmów powstawania stereotypów i uprzedzeń, źródeł stygmatyzowania i dyskryminacji, nie tylko na obszarze stricte kulturowym, ale także w sferze ekonomicznej i politycznej, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji uchodźców i imigrantów. Rosnąca liczba niemieckojęzycznych tekstów literackich poświęconych obcości człowieka w otaczającej go, odmiennej, a wręcz wrogiej rzeczywistości, związana jest z falą uchodźców napływającą na terytorium Niemiec. Choć kraj naszych zachodnich sąsiadów deklaruje daleko idącą tolerancję oraz gościnność, podejmuje wszelkie kroki w celu zapewnienia przybyszom właściwych warunków bytowych i wspiera ich integrację, to jednak pośród „starych” mieszkańców kraju „obcy” wciąż postrzegani są jako potencjalne zagrożenie, przedstawiciele niezrozumiałej religii i kultury czy wręcz obywatele drugiej kategorii. Dzieła literackie, które ukazały się na niemieckim rynku wydawniczym w ostatnich latach często pokazują losy migrantów, czytelnik otrzymuje niezwykle różnorodny obraz uciekiniera oraz jego prób odnalezienia się w zastanej rzeczywistości. Skonfrontowany zostaje jednak przede wszystkim z obrazem społeczeństwa postawionego w obliczu konieczności akceptacji masowego napływu „obcych” na swoje terytorium, jak również związanych z tym lęków i uprzedzeń. Wystąpienie poświęcono obrazowi ucieczki i uchodźstwa, a przede wszystkim zjawisku obcości w relacjach z migrantami w wybranych niemiecko-języcznych powieściach XXI wieku, przy czym szczególnej analizie poddane zostają utwory opublikowane w latach 2016-2018 czyli już w okresie burzliwych debat na temat zalewu uchodźców na terytorium Europy.

Indeks autorów

Biernacka M.....	21
Bytnar M.....	21
Cyrkun K.....	28
Czarnota N.	28
Dutkiewicz P.....	23
Godlewska E.	11
Jackowska M.	17
Janiszewska J.	31
Jurzysta A.....	33
Kapłan K.	22
Kondrakiewicz D.....	12
Książek J.	19
Kuciński P.....	18
Mucha K.	24
Olech A. K.....	20
Oleś P.	25
Piątkowski K.	29
Pietrusiewicz L.	27
Szmytkowska M.....	26
Zając-Sawicka M.	32
Zalewska E.....	15
Ziemblicki M. H.	16
Zyguła A.	30